



Received/ Makale Geliş 02.01.2023
Published / Yayınlanma 31.03.2023
Volume/ Cilt (Issue/ Sayı) 7 (28)
ss / pp 271-287

<http://dx.doi.org/10.37242/pejoss.4367>
Research Article / Araştırma Makalesi
ISSN: 2687-5640
pejoss.editor@gmail.com

Zülküf SADIK
<https://orcid.org/0000-0001-9902-2725>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Halil KAYA
<https://orcid.org/0000-0003-4137-356X>
MEB, Gaziantep / TÜRKİYE

Ahmet Lezgin ÇELİK
<https://orcid.org/0009-0001-8851-1360>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Durdu ARSLAN
<https://orcid.org/0000-0002-4155-008X>
MEB, Gaziantep / TÜRKİYE

Yüksel ŞAHİN
<https://orcid.org/0009-0005-2129-0670>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Özlem AYDINAYDOĞDU
<https://orcid.org/0000-0002-8400-1582>
MEB, Gaziantep / TÜRKİYE

İLKÖĞRETİM BİRİNCİ KADEMEDE EĞİTİM VE YARATICILIK ÜZERİNE YAPILMIŞ OLAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE STUDIES DONE ON EDUCATION AND CREATIVITY IN PRIMARY EDUCATION FIRST STAGE

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, eğitim ve yaratıcılığın ilköğretim birinci kademe öğrencileriyle yapılmış çalışmalarını incelemek, çalışmalardaki ortak verileri ve çalışmalarını farklılıklarını hakkında durum belirtmek, çalışmalarını yorumlayıp değerlendirerek yeni fikirlere ulaşmaktır. Bu çalışmada 2018-2022 yılları arasında Türkiye’de ilköğretim birinci kademe öğrencileriyle farklı yöntemler ve bakış açıları ile oluşturulmuş 22 yaratıcılık ve eğitim konulu çalışma doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma için incelenecek çalışmaların belirlenmesinde “Dergi Park”, “TR Dizin”, “Akademia”, “YÖK Ulusal Tez Merkezi”, “Google Akademik” gibi veri tabanlarından yararlanılmıştır. Araştırmada, ilköğretim birinci kademe öğrencileriyle yapılan çalışmaların amaçları, kullanılan araştırma yöntemleri, çalışılan örneklem grupları ve çalışmaların sonuçları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcılık, Eğitim, İlkokul öğrencileri, Yaratıcı Eğitim Yöntemleri.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the studies on education and creativity with primary school students, to state the common data in the studies and the differences between the studies, and to reach new ideas by interpreting and evaluating the studies. In this study, 22 studies on creativity and education, which were conducted between 2018 and 2022 with primary school students in Türkiye with different methods and perspectives, were examined by the document analysis method. In determining the studies to be examined for the research, databases such as "Dergi Park", "TR Index", "Akademia", "YÖK National Thesis Center", and "Google Scholar" were used. In the research, the aims of the studies conducted with primary school first-level students, the research methods used, the sample groups studied, and the results of the studies were evaluated.

Keywords: Creativity, Education, Primary school students, Creative Education Methods.

1. GİRİŞ

Geleceğimizi şekillendiren becerilerden biri de yaratıcı düşünme becerisidir. Yazının bulunmasıyla beraber başlayan tarih, insanlar için önemli buluşlarla birlikte başka devirlere ayrılmakta olup ortaya çıkan bu durumun en büyük etmeni yaratıcılıktır (Özdemir, 2013). İçinde bulunduğumuz çağın bir gereği olarak eğitim sistemleri değişmekte, iyi performansın yanı sıra problem çözme, eleştirel ve yaratıcı düşünme gibi becerilerin geliştirilmesi önem kazanmaktadır (Erdoğan ve Ünlüer, 2022; Çelik, Açar, Tunç ve Candemir, 2022). Buna rağmen çoğu yaratıcılık kuramcısı yaratıcılığın tanımıyla ilgili temel düzeyde fikir birliğine ulaşmış (Mayer, 1999) ve yaratıcılığın “yeni (yani, orijinal, beklenmedik), kaliteli ve uygun (yararlı, görev kısıtlamalarını karşılayan) eser (veya iş) üretme yeteneği” olduğu sonucuna ulaşmıştır (Sternberg, Kaufman & Pretz, 2002, s.1). Torrance (1974)’a göre yaratıcılık; sorunlara, bozukluklara, bilgi eksikliğine, kayıp öğelere, uyumsuzluğa karşı duyarlı olma; güçlüğü tanımlama, çözüm arama, tahminlerde bulunma ya da eksikliklere ilişkin denenceler geliştirme, bu denenceleri değiştirme ya da yeniden sınama, daha sonra da sonucu başkalarına iletme (akt. Sungur, 1997). Plucker, Beghetto ve Dow’a (2004) göre ise yaratıcılık, bir bireyin veya grubun, sosyal bir bağlamda tanımlandığı şekliyle hem yeni hem de kullanışlı olan algılanabilir bir ürün ürettiği yetenek, süreç ve çevre arasındaki etkileşimdir. Yaratıcılık kavramı yaratıcı düşünme

becerilerini kapsamaktadır. Yaratıcı düşünme zihinsel bir süreç iken, yaratıcılık hem zihinsel hem de performans gerektiren etkinliklerdir. Yaratıcılık, farklı alanlarda kullanılan bir kavram olduğu için tanımı da çok çeşitlidir. Tek bir tanımı olmayan bu kavram, var olan bilgilerden ve bu bilgilerin ilişkilerinden yola çıkılarak yeni bilgiler üretmek olarak tanımlanabilir (Özkale, Kılıç ve Yanpar Yelken, 2020).

Yaratıcılık kavramı birçok alanda kullanıldığı için kavram ile ilgili araştırma çalışmaları da farklı alanlarda yapılmaktadır. Okullarda yaratıcılık eğitimi ile ilgili çalışmalarda sorumluluğun büyük kısmı öğretmene aittir. Öğretmenin yaratıcılık eğitimi sürecinde öğrencilere yaklaşımının, tutumunun ve öğrenciye olumlu rol model olmasının etkisi olduğu değerlendirilmektedir (Çelik, vd., 2022). Ayrıca yaratıcılık okul ikliminden, içinde yaşanan çevre ve kültürden, anne-baba tutumlarından ve kişisel özelliklerden etkilenmektedir. Addington (1997), yaratıcılığın her bireyde var olduğunu, kişinin çevresine uyum sağlayıp gelişebilmesi için bir gereklilik olduğunu ve bu doğrultuda topluma büyük sorumluluk düştüğünü belirtmiştir (akt. Karakuş ve Özbilgin, 2020). Yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, problem çözme gibi üstbilişsel becerilerin gelişimini olumsuz etkileyen faktörler de söz konusudur. Özellikle günümüzde teknolojinin bilinçsiz kullanımı bu becerilerin gelişimini bebelikten başlayarak olumsuz etkilemekte, öğrencilik döneminde çocuğu pasif hale getirip üretkenliğini zayıflatmaktadır (Erdoğan ve İkinci Çelikpazu, 2020). Çocuğun temel eğitimini aldığı ilkököl döneminde üstbilişsel becerilerin temeli atılmaktadır. Bunun için yaratıcılığın geliştirilmesi, yaratıcı okuma, yaratıcı yazma ve yaratıcı düşünme etkinlikleri yoluyla eğitim öğretim sürecine dâhil edilmiştir ve okullarda çocuklara bu becerilerinin geliştirilmeleri için destek olunmaktadır.

Alan yazın taraması yapıldığında ilkököl öğrencilerinin yaratıcılığının geliştirilmesi amacıyla yapılmış birçok çalışmaya rastlanmıştır. Çalışmalar incelendiğinde yaratıcılık temelli öğretim faaliyetleri planlanıp, problem çözme, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerinin kazandırılması amacıyla çeşitli araştırmalar yapıldığı ve birçok alanda özellikle etkinlik temelli çalışmalar hazırlandığı görülmüştür.

Bu çalışmada okullarda ilköğretim birinci kademe öğrencileriyle yapılan yaratıcılık eğitimi konulu araştırma çalışmalarının incelenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

1.1. Araştırma Problemi ve Alt Problemler

Bu araştırma ile ilköğretim birinci kademe öğrencileriyle yapılan eğitim ile ilgili yaratıcılık konulu çalışmaların ayrıntılı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. İlköğretim birinci kademe öğrencileriyle yapılan eğitimde yaratıcılık konulu çalışmalar çalışmanın türüne göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. İlköğretim birinci kademe öğrencileriyle yapılan eğitimde yaratıcılık konulu çalışmalar yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. İlköğretim birinci kademe öğrencileriyle yapılan eğitimde yaratıcılık konulu çalışmalar araştırma yöntemi bakımından nasıl dağılım göstermektedir?
4. İlköğretim birinci kademe öğrencileriyle yapılan eğitimde yaratıcılık konulu çalışmalar veri toplama aracı bakımından nasıl dağılım göstermektedir?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve analizi hakkında bilgi verilmiştir.

Doküman analizi, araştırılması amaçlanan konu ile ilgili daha önce yapılmış çalışmaların analizidir (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

2.1. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada öncelikle çalışma tanımlanıp daha sonra belirlenen anahtar kavramlarla literatür taraması yapılmıştır. Araştırma için incelenecek çalışmaların belirlenmesinde “Dergi park”, “YÖK Ulusal Tez Merkezi”, “Google Akademik”, “TR Dizin”, “Akademia” gibi veri tabanlarından yararlanılmıştır. Yapılan taramada 46 araştırma çalışmaya dâhil edilmiştir. Bu çalışmalardan 22 tanesi araştırma makalesi, 24 tanesi ise tez çalışmasıdır.

2.2. Verilerin Analizi

Bu inceleme için seçilen araştırma çalışmaları öncelikle içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Daha sonra çalışmalar, kaynak, amaç, yöntem, çalışma grubu ve sonuçlarına göre analiz edilmiştir.

Tablo:1 Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmalara Yönelik Kaynak Taraması

KAYNAK VE ÇALIŞMANIN ADI	AMAÇ	YÖNTEM	VERİ TOPLAMA ARACI	SONUÇ
M1 <i>Uçar ve Dağlı, (2017).</i>	Kamu ilkokullarında görevli öğretmenlerin, ilkokul müdürlerinin dağıtım liderlik davranışlarına, öğretmenlerin motivasyon düzeylerine, öğretmenlerin yaratıcılık düzeylerine ilişkin algılarının nasıl bir dağılım gösterdiğini ve ilkokul müdürlerinin dağıtım liderlik davranışları ile öğretmenlerin motivasyon ve yaratıcılık düzeyleri arasında nasıl bir ilişki olduğunu saptamaktır.	Tarama modelinde kurgulanmıştır.	"Dağıtım Liderlik", "Öğretmen Motivasyonu" ve "Öğretmen Yaratıcılığı" ölçekleri	İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin algılarına göre; ilkokul müdürlerinin dağıtım liderlik davranışları "çok katılıyorum" düzeyinde, ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin motivasyon ve yaratıcılık düzeylerine ilişkin algıları "çok katılıyorum" düzeyinde bulunmuştur. İkokul müdürlerinin dağıtım liderlik davranışları ile öğretmenlerin motivasyon ve yaratıcılık düzeyleri arasında pozitif yönde ve "orta düzeyde" anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.
T1 <i>Bozavlı (2017). "İlkokul çağındaki çocuklarda kavram edinimi ve söylemsel sapmalar"</i>	Aile gibi dar bir ortamdan uzaklaşıp okul gibi geniş bir ortama yönelen ilkokul birinci sınıf çocuklarının dil kullanımlarında sergiledikleri kavramsal sapmaları sözcüksel, sessel, anlamsal ve dilbilgisel düzeyde saptamayı ve bu sapmaların cinsiyete göre değişimlerini ve söylemsel değerlerini belirlemektir.	"klinik yöntem" ve "katılımcı sohbet" yöntemi kullanılmıştır.	Her grupta ayrı ayrı diyalog tarzında gelişen doğal konuşmalar 30 dakika boyunca ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir.	Dört sapma alanında kız ve erkeklerin farklı düzeylerde dilsel sapmalar yaptıkları, sapmalarda cinsiyetin ayırt edici bir etken olmadığı ve dilin; sosyal, etkileşimsel, mekanik, yaratıcılık, kuralcı ve diyalektik yönünün ön plana çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.
T2 <i>Genç (2017). "Görsel sanatlarda yetenekli öğrenciler ile zihinsel yetenekli öğrencilerin resim becerilerinin karşılaştırmalı analizi"</i>	Üstün yetenekli öğrencilerin eğitim ihtiyacını karşılayan Bilim ve Sanat Merkezine devam eden görsel sanatlar alanı ile zihinsel yetenek alanı öğrencilerinin resimleri karşılaştırılmıştır.	Nitel yaklaşımlı olan araştırma, üstün yetenekli olarak tanımlanan, zihinsel yetenek alanı öğrencileri ile görsel sanatlar yetenek alanı destek eğitim aşaması (4. Sınıf) öğrencilerinin yaptıkları resimlerin karşılaştırılması sonucu elde edilen verilere dayalı betimsel bir modeldedir. .	Araştırmanın verileri öğrencilerin yaptıkları resimlerden elde edilmiştir.	Görsel sanat alanı öğrencilerinin gerçekçi ve somut resimlerde daha iyi oldukları; hayal ve soyut düşünmeye dayalı imgesel resimlerde ise zihinsel yetenek öğrencilerinin iyi oldukları görülmüştür.
T3 <i>Aşıtoğlu (2018). Doktora Tezi. "Canlandırma sinemasının okul öncesi çocuğun yaratıcılığı açısından değerlendirilmesi"</i>	Canlandırma film tasarımcılarının, üniversitelerde görev yapan sanat eğitimcilerinin, okul öncesi öğretmenlerin ve okul öncesi öğrencilerin canlandırma sinemasının okul öncesi çocukların yaratıcılığının gelişimindeki yerine ilişkin deneyimlerini anlamak ve canlandırma filmlerin okul öncesi çocukların yaratıcılıklarının gelişiminde bir uyaran olarak kullanılması için öneriler ortaya koymaktır.	Olgubilim (fenomenoloji) deseni gerçekleştirilmiştir.	Okul öncesi öğrenci görüşme formu, Okul öncesi öğretmen görüşme formu, Sanat eğitimcisi görüşme formu, Canlandırma film tasarımcısı görüşme formu	Canlandırma film yayıncılarına, tasarımcılara, okul öncesi öğretmenlere, öğretim programlarının geliştirilmesi sonucuna varılmıştır.
M2 <i>Erdoğan ve Şirin, (2018). "İlkokul öğrencilerinin yaratıcılıkları ile ahlaki olgunluk ve akademik başarı ilişkisi"</i>	Öğrencilerin yaratıcılık gelişimiyle empati, ahlaki olgunluk ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemek.	Nitel Araştırma Betimsel İlişkisel Model	Yaratıcılık Değerlendirme Ölçeği, Ahlakî Olgunluk Ölçeği, Empati Ölçeği	Okullarda sosyal ve kültürel faaliyetlere katılanların yaratıcılığının daha yüksek olduğu, derslerde farklı etkinlikler kullanılmasının yaratıcılığı, ilgiyi, merakı ve hayal gücünü olumlu etkilediği, ahlaki olgunluk ve empati becerilerini artırdığı belirlenmiştir.
T4 <i>Erdoğan (2018). "Yaratıcı drama yönteminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisi"</i>	Yaratıcı drama yönteminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisini incelemektedir.	Yarı deneysel model	Yaratıcı Yazma İçin Değerlendirme Ölçütleri Formu (YİDÖF)	Yaratıcı drama yönteminin yaratıcı yazma becerisi üzerinde olumlu yönde bir etkisinin olduğunu göstermektedir

Tablo:1 Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmalara Yönelik Kaynak Taraması (*Devamı*)

<p>T5 Genek, (2018). "Stem programı uygulanan ilkökul öğrencilerinin bilimsel yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi."</p>	<p>STEM eğitimi alan öğrencilerin bilimsel yaratıcılık düzeylerini belirlemek.</p>	<p>Nicel Araştırma Betimsel Tarama Modeli</p>	<p>Öğrenci Tanıma Formu, Bilimsel Yaratıcılık Ölçeği</p>	<p>İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin bilimsel yaratıcılıklarının 2.ve 3. Sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu, cinsiyetler arasında yaratıcılık bakımından anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.</p>
<p>M3 Erdoğan, Erdoğan ve Uzuner, (2018). "Yaratıcı drama yönteminin ilkökul 4. Sınıf öğrencilerinin okuma motivasyonu ve tutumlarına etkisi."</p>	<p>Yaratıcı dramının öğrencilerin okuma motivasyonu ve tutumlarına etkisini belirlemek.</p>	<p>Nicel Araştırma Tek Grup Ön Test Son Test Deneysel Desen</p>	<p>Okuma Motivasyonu Profili Ölçeği, Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği</p>	<p>Yaratıcı dramının okuma motivasyonunu olumlu etkilediği, okumaya yönelik tutuma etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.</p>
<p>M4 Erdoğan, Erben(2018). "Özel Yetenekli Öğrencilerin Doğal Sayılarla Dört İşlem Gerektiren Problem Kurma Becerilerinin İncelenmesi"</p>	<p>Özel yetenekli öğrencilerin doğal sayılarla dört işlem gerektiren problem kurma becerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.</p>	<p>Nicel araştırma yöntemlerinden betimsel araştırma modeli kullanılmıştır.</p>	<p>Doğal sayılarla dört işleme yönelik altı maddeden oluşan Problem Kurma Formu</p>	<p>Özel yetenekli öğrencilerin kurdukları problemlerde, toplamın birleştirme, çıkarmanın ayırma, çarpmanın tekrarlı toplama, bölmenin ise paylaşma anlamının en sık kullanılan anlamsal yapılar olduğu saptanmıştır. Bazı öğrencilerin problem kurma durumlarında istenilen dört işlemin dışında diğer işlemlere yönelik problem kurma, alışırma yazma, yanıt verememe, mantık hataları yapma gibi sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir.</p>
<p>M5 Arkan Sezgin ve Baysal, (2019). "İlkokul 3. sınıf öğrencileri için geliştirilen düşünme becerileri programının öğrencilerin yaratıcılıklarına etkisinin incelenmesi"</p>	<p>'Düşünme becerileri Programı'nın yaratıcı düşünme becerisine etkisini belirlemek ve programın etkililiğini farklı boyutlarda değerlendirmek.</p>	<p>Nitel Araştırma Eylem Araştırması</p>	<p>Torrance Yaratıcı Düşünme Testi, Ses Kayıtları, Araştırmacı Günlüğü, Öz Değerlendirme Formları, Etkinlik Çalışma Kağıtları</p>	<p>Araştırma sonucunda 'Düşünme becerileri Programı'nın yaratıcı düşünme becerisini attırdığı, acıklık ve esnekliğin orijinallikten daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir.</p>
<p>M6 Baltacı ve Eker, (2019). "Türkiye'de ilk ve ortaokul öğrencilerinin yaratıcılıklarının geliştirilmesinde görsel sanatlar eğitiminin önemi"</p>	<p>Türkiye'de ilk ve ortaokul öğrencilerinin yaratıcılıklarının geliştirilmesinde görsel sanatlar eğitiminin önemi belirlemek.</p>	<p>Nitel Araştırma Doküman Analizi</p>	<p>Doküman Analizi</p>	<p>Görsel sanatlar eğitiminin öğrencilerin yaratıcılıklarına olumlu etki ettiği, görsel sanatlar eğitiminin çocuğu daha iyi tanıyıp anlamaya, yeteneklerini ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarmaya katkı sağlayacağı belirlenmiştir.</p>
<p>M7 Dolapçioğlu, Gürkan ve Karakuş (2019). "Sosyal bilgiler dersinde estetik ve estetik yaratıcılık "</p>	<p>ilkokul öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde estetik ve estetik yaratıcılık uygulamalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesidir.</p>	<p>nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim çalışmasına göre desenlenmiştir.</p>	<p>yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır ve içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.</p>	<p>Öğretmenlerin estetik kavramını farklı şekillerde kavramsallaştırdıklarını, bilimsel yaratıcılık kadar estetik yaratıcılığı da önemli gördüklerini, estetik eğitiminin öğrencilerin zihinsel ve duyuşsal gelişimlerine katkı getirdiğine inandıklarını, Sosyal Bilgiler dersinin estetik yaratıcılık kazandırmada etkili olduğu görüşünde olduklarını ve bu bağlamda derslerinde çeşitli yollarla estetik eğitime yer verdiklerini göstermiştir.</p>

Tablo:1 Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmalara Yönelik Kaynak Taraması (*Devamı*)

<p>T6 Deriingöl(2019). "İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Problem Kurma ve Çözme Becerileri ile Akademik Benlik Durumları"</p>	<p>İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin problem kurma ve çözme durumları ile akademik benlik durumlarının belirlenmesi ve farklı değişkenler açısından incelenmesidir.</p>	<p>tarama modeli</p>	<p>"Problem Kurma ve Problem Çözme Etkinlik Kağıtları" ve Brookover ve diğerleri (1964) tarafından geliştirilen ve Senemoğlu (1989) tarafından Türkçe 'ye uyarlanan "Akademik Benlik Kavramı Ölçeği" ile toplanmıştır.</p>	<p>İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin akademik benlik durumları yüksek; 'Yeniden Problem Kurmada' orta düzeyde, 'Matematik Dilini Kullanma', 'Dilbilgisi Kurallarına Uyuma' ve 'Yaratıcılık 'ta yüksek düzeyde, 'Problemi Anlama', 'Plan Yapma', 'Sonuca Ulaşma' ve 'Yeniden Problem Kurmada' orta düzeyde puanlar aldıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin matematik dersi notları ile akademik benlik kavramları, problem kurma ve problem çözmeleri arasında ise pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu da araştırma sonuçları arasında yer almaktadır.</p>
<p>T7 Baz, (2019). "Çocuk edebiyatı metinlerine dayalı programın ilkökul öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerileri üzerindeki etkisi"</p>	<p>Çocuk edebiyatı metinlerine dayalı olarak hazırlanan programın ilkökul öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi.</p>	<p>Karma Araştırma Yöntemi Açıklayıcı Sıralı Desen</p>	<p>Torrance Yaratıcı Düşünme Testi, Yaratıcı Yazma Etkinliği, Demografik Bilgi Formu</p>	<p>Hazırlanan programın sözel ve şekilsel yaratıcılık üzerinde etkili olduğu, şiir metinlerine dayalı programın sözel yaratıcılık becerileri üzerinde etkili olduğu, fakat şekilsel yaratıcılığa etkisi olmadığı, resimlerden yola çıkılarak şiir yazılması etkinliğine bakıldığında şiirlerde hikâye dilinin hâkim olduğu, kafiyeye yeterince yer verilmediği, şiirlerin resimlere bağlı kalıp ötesine geçemediği görülmüştür. Bunların sebebi olarak, çocuğun çevresindeki kişilerin akademik başarıya odaklanıp sorgulamaya, hayal gücüne ve yaratıcılığını kullanmaya fırsat verilmemesi düşünülebilir.</p>
<p>T8 Kasap (2019). "Yaratıcı okuma-yaratıcı yazma çalışmalarının yaratıcı okuma, okuduğunu anlama, yazma ve yaratıcı yazma erişişine etkisi"</p>	<p>Yaratıcı okuma ve yazma çalışmalarının ilkökul 4. Sınıf öğrencilerinin yaratıcı okuma, yazma ve okuduğunu anlama becerilerine etkisinin belirlenmesi.</p>	<p>Karma Araştırma Gömülü Desen</p>	<p>Yaratıcı Okuma Sürecini Değerlendirme Ölçeği, Okuduğunu Anlama Testi, Yazma Ürünlerini Değerlendirme Ölçeği, Yaratıcı Yazma Ürünlerini Değerlendirme Ölçeği, Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu</p>	<p>Yaratıcı yazma ve okuma uygulamalarının öğrencilerin yaratıcı okuma, yazma ve okuduğunu anlama becerilerine olumlu etki ettiği, öğrencilerin süreç hakkında olumlu görüş bildirdiği, uygulamaların Türkçe dersi başarısına olumlu yansdığı belirlenmiştir.</p>
<p>T9 Kocabay, (2019). "İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin yaratıcılık ve akademik başarı düzeylerinin incelenmesi"</p>	<p>İlkokul öğrencilerinin yaratıcılık ve akademik başarı düzeylerinin incelenmesi.</p>	<p>Nicel Araştırma Betimsel Tarama Modeli</p>	<p>Torrance Yaratıcı Düşünme Testi, Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Ders Notları</p>	<p>Öğrencilerin akıcılık puanlarının yüksek, özgünlük puanlarının düşük olduğu, başarı puanlarına bakıldığında Matematik puanlarının yüksek fen bilgisi puanlarının düşük olduğu belirlenmiştir. Yaratıcılığın boyutlarında cinsiyetle anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ayrıca akademik başarı ile cinsiyet arasında da ilişki bulunamamıştır. Sosyoekonomik düzey açısından alt düzeydekilerin üst düzeydekilere göre yaratıcılığının düşük olduğu belirlenmiştir.</p>

Tablo:1 Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmalara Yönelik Kaynak Taraması (*Devamı*)

<p>T10 Özbiğın, (2019). "İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sözel ve Şekilsel Yaratıcılık Düzeylerinin İncelenmesi"</p>	<p>İlkokul 4. Sınıf öğrencilerinin sözel ve şekilsel yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi.</p>	<p>Nicel Araştırma İlişkisel Tarama Modeli</p>	<p>Torrance Yaratıcı Düşünme Testi, Ders Notları</p>	<p>Öğrencilerin sözel yaratıcılık açısından akıcılıktan en yüksek özgünlükten en düşük puanı aldıkları, cinsiyete göre puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı, şekilsel yaratıcılıkta kızlar lehine fark olduğu belirlenmiştir. Şekilsel ve sözel yaratıcılık puanlarının birbiri ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin en başarılı olduğu dersin Türkçe, en başarısız olduğu dersin matematik olduğu, cinsiyetle başarı arasında ilişki olmadığı, yaratıcılıkla başarı arasında pozitif ilişki olduğu belirlenmiştir.</p>
<p>M8 Sulak ve Erdoğan, (2019). "Yaratıcı drama yönteminin ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisi"</p>	<p>Yaratıcı dramanın yaratıcı yazmaya etkisinin belirlenmesi.</p>	<p>Nicel Araştırma Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Deneysel Model</p>	<p>Yaratıcı Yazma İçin Değerlendirme Ölçütleri Formu</p>	<p>Yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirdiği, öğrencilerin yaratıcı yazmaya yönelik olumlu tutum geliştirdikleri belirlenmiştir.</p>
<p>T11 Telligöz, (2019). "İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişki"</p>	<p>İlkokul 4. Sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.</p>	<p>Nicel Araştırma İlişkisel Tarama Modeli</p>	<p>Torrance Yaratıcı Düşünme Testi, Topukçu Atılganlık Envanteri, Kişisel Bilgi Formu</p>	<p>Yaratıcılıkla atılganlık arasında pozitif ilişki olduğu, yaşın, cinsiyetin, kardeş sayısının, anne ve babanın eğitim düzeyi, anne ve babanın evliliğinin devam etme durumunun yaratıcılığa etkisi olduğu, cinsiyetin, anne babanın hayatta olmasının, anne babanın evliliğinin devam etme durumunun ve kardeş sayısının atılganlığa etkisi olduğu belirlenmiştir.</p>
<p>M9 Yurdakal ve Susar Kırmızı (2020). "Yaratıcı Okuma çalışmalarının ilkökul 4. sınıfta okuma tutumuna ve okuma başarısına etkisi"</p>	<p>Yaratıcı okumanın okuma başarısı ve okuma tutumuna etkisinin belirlenmesi.</p>	<p>Nicel Araştırma Yarı Deneysel Desen</p>	<p>Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği, Okuma Başarısı Ölçeği</p>	<p>Yaratıcı okuma etkinlikleriyle yapılan Türkçe derslerinde okumaya yönelik tutum ve başarının arttığı, etkinlik yapılmayan grupta ise okuma tutumlarının düştüğü belirlenmiştir. Bu uygulamaların başarı ve tutumu olumlu etkilediği belirlenmiştir.</p>
<p>M10 Erdoğan ve İkinci Çelikpazu, (2020). " İlkokul 4. sınıf Türkçe dersinde yansıtıcı düşünme destekli yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine etkisinin incelenmesi"</p>	<p>İlkokul 4. Sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde yaratıcı düşünme destekli yaratıcı yazma çalışmalarının etkisinin incelenmesi.</p>	<p>Nicel Araştırma Ön Test-Son Test Tek Gruplu Yarı Deneysel Desen</p>	<p>Yaratıcı Yazma Değerlendirme Rubriği.</p>	<p>Yaratıcı düşünme destekli çalışmaların yaratıcı yazma becerileri üzerinde etkili olduğu, öğrencilerin yeni cümle ve kelime oluşturmaya istekli oldukları, hayallerini yazmayı eğlenceli buldukları, yaratıcı düşünme destekli etkinlikleri eğlenceli buldukları ve bu etkinliklerin sınıf ortamına olumlu etki ettiği belirlenmiştir.</p>
<p>M11 Haymana ve Özalp (2020). "Robotik ve kodlama eğitiminin ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerine etkisi"</p>	<p>Robotik ve kodlama eğitiminin ilkökul 4. Sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerisine etkisinin belirlenmesi.</p>	<p>Nicel Araştırma Ön Test Son Test Kontrol Gruplu Yarı Deneysel Desen</p>	<p>Torrance Yaratıcı Düşünme Ölçeği</p>	<p>Robotik ve kodlama etkinliklerinin şekilsel yaratıcı düşünme becerilerini artırdığı, deney grubunda şekilsel yaratıcılığın kontrol grubuna göre daha ileri düzeyde olduğu, ders müfredatında "kodu game lab." adlı oyunun öğrencilere öğretilmesinin yaratıcılığı artırdığı belirlenmiştir.</p>

Tablo:1 Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmalara Yönelik Kaynak Taraması (Devamı)

<p>M12 Karakuş ve Özbilgin, (2020). "İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sözel ve şekilsel yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi"</p>	<p>İlkokul 4. Sınıf öğrencilerinin sözel ve şekilsel yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi.</p>	<p>Nicel Araştırma Betimsel Tarama Modeli</p>	<p>Yaratıcı Düşünme Testi</p>	<p>Öğrencilerin sözel akıcılık puanlarının en yüksek, sözel orijinallik puanlarının en düşük olduğu, öğretim sisteminin başarıyı sadece test teknikleriyle ölçüp orijinal projelere gereken önem verilmediği için yaratıcılık puanlarının düşük olduğu değerlendirilmektedir.</p>
<p>M13 Özkale, Kılıç ve Yanpar Yelken, (2020). "İlkokul öğrencilerinin görüşlerine göre fen bilimleri dersinde yapılan etkinliklerin yaratıcı düşünme becerileri açısından incelenmesi"</p>	<p>'Meraklı sınıfmız' isimli projeye yürütülen etkinliklerin öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerine etkisini ve öğrencilerin yaratıcılıkla ilgili düşüncelerini belirlemek.</p>	<p>Nitel Araştırma Durum Çalışması</p>	<p>Öğrenci Günlükleri Açık Uçlu Sorular Metaforlar</p>	<p>Öğrencilerin akıcılık ve esneklik boyutunda daha nitelikli yanıtlar verdikleri, öğrenilenleri günlük hayata transfer etme konusunda eksik kaldıkları, öğrencilerin etkinliklerle ilgili olumlu duygu ve düşüncelere sahip oldukları, etkinliklerin yaratıcılıklarını geliştirdiğini düşündükleri belirlenmiştir. Yaratıcılığın geliştirilmesinde öğretmen niteliğinin önemli olduğu, bunun için hizmet içi eğitimlere ağırlık verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.</p>
<p>T12 Yetgin, (2020). "İlkokulda okuduğunu anlama yaratıcı okuma eleştirel düşünme ve üst bilişsel farkındalık: ilişkisel tarama modelinde bir araştırma"</p>	<p>İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin üst bilişsel farkındalık düzeyleri ile yaratıcı okuma, sorgulama ve okuduğunu anlama becerilerinin farklı etkenler açısından incelenmesi.</p>	<p>Nitel Araştırma İlişkisel Tarama Modeli</p>	<p>Kişisel Bilgi Formu, Bilgilendirici Metinlerde Okuduğunu Anlama Testi, Öyküleyici Metne Yönelik Okuduğunu Anlama Testi, Eleştirel Düşünme Becerisi Testi, Yaratıcı Okuma Sürecini Değerlendirme Ölçeği, Çocuklar İçin Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği A Formu</p>	<p>Öğrencilerin öyküleyici ve bilgilendirici metinleri anlama, yaratıcı okuma ve sorgulama becerilerinin orta, üstbilişsel farkındalıklarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Okuduğunu anlama ve sorgulama becerilerinin cinsiyet ve bir ayda okunan kitap sayısı ile ilişkili olduğu, yaratıcı düşünme becerisinin ise bir ayda okunan kitap sayısı ile ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır.</p>
<p>T13 Özçınar(2020) "milli kültür konumunun ilkökul 4. sınıf programında müze ortamında yansımaları"</p>	<p>Sınıf dışı bir öğrenme ortamı olan müzede, ilkökul 4.sınıf programındaki "milli Kültürümüz" konusunun etkinliklerle işlenmesinin öğrencilerin öğrenme üzerindeki yansımaları ve duysal yansımalarını incelemek</p>	<p>Nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma yöntemiyle toplanmıştır.</p>	<p>Hazırlanmış olan açık uçlu görüşme formu kullanılmıştır.</p>	<p>Öğrencilerin okul dışı öğrenme ortamında Programdaki konuyu daha iyi kavradığı, öğrenirken daha mutlu olduğu, milli eğitimin programında kazanımın kazandırılması için belirlenen saatten daha az sürede kent müzesinde işlenebileceği görülmüştür.</p>
<p>M14 Gürbüz, ve Topaş, (2020). "İlkokul Düzeyinde Yapılan Yaratıcı Drama Temelli Çalışmaların İncelenmesi"</p>	<p>Türkiye' de ilkökul matematik dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına yönelik 2005-2020 yılları arasında yapılmış makale ve bilimsel toplantılarda sunulan bildiri çalışmalarını değerlendirmek ve bu çalışmaların genel durumunu belirlemek amacı ile yapılmıştır.</p>	<p>araştırma modeli/deseni, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizine yer verilmiştir</p>	<p>Türkiye' de ilkökul matematik dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına yönelik 2005-2020 yılları arasında yapılmış makale çalışmalara alan yazın taraması yapılarak ulaşılmıştır. Google Akademik (scholar.google.com, 2020) arama motorundan 2005-2020 yılları arasında yayımlanan çalışmalar taranmıştır.</p>	<p>Çalışmaların hepsinde yaratıcı drama yöntemiyle yapılan ilkökul matematik derslerinin incelenen değişkenler üzerinde olumlu etkiler gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.</p>
<p>T14 Yeşilbağ (2020). "Öğretmenlerin mesleki kişilik tipleriyle yaratıcı kişilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi."</p>	<p>Eğitimin en önemli bileşenlerinden olan öğretmenlerin yenilikçi kişilik tipleri ile mesleki kişilik tipleri arasındaki ilişkinin ortaya konması amaçlanmıştır</p>	<p>Betimsel tarama modeli</p>	<p>Yaratıcı Kişilik Özellikleri Ölçeği</p>	<p>Öğretmenlerin Yaratıcı kişilikleri ile mesleki kişilik tipleri arasında ilişki olduğunu, mesleki kişilik tiplerine göre yaratıcılık düzeylerinin yönetilebileceğini göstermektedir.</p>
<p>T15 Şahin, (2021). "Öğretmen Kişilik Özelliklerinin Öğrenci Yaratıcılığı Gelişimine Etkisi"</p>	<p>Öğretmenlerin kişilik özelliklerinin öğrencilerin yaratıcı düşünme becerileri gelişimine etkisinin incelenmesidir.</p>	<p>Betimsel tarama modeli</p>	<p>Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi, sınıf içi gözlem formu ve iraksak düşünme görevi</p>	<p>Deneyimlere açıklık kişilik özelliğini yüksek düzeyde sergileyen öğretmenin söz konusu özelliği daha düşük düzeydeki meslektaşından sınıf içi yaratıcılığı destekleyici davranışları anlamlı olarak yüksek düzeyde sergilediği saptanmıştır.</p>

Tablo:1 Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmalara Yönelik Kaynak Taraması (*Devamı*)

<p>T16 Gürer, (2021). "Yaratıcı okuma etkinliklerinin ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, yaratıcı okuma, akıcı okuma ve eleştirel okuma becerilerine etkisi"</p>	<p>Yaratıcı okuma etkinliklerinin ilkökul 4. Sınıf öğrencilerinin yaratıcı okuma, akıcı okuma, eleştirel okuma ve okuduğunu anlama becerilerine etkisinin incelenmesi.</p>	<p>Karma Yöntem Açıklayıcı Sıralı Desen</p>	<p>Okuduğunu Anlama Testi, Yaratıcı Okuma Sürecini Değerlendirme Ölçeği, Çok Boyutlu Akıcılık Ölçeği, Eleştirel Okuma Ölçeği, Görüşme</p>	<p>Etkinliklerin öğrencilerin yaratıcı okuma, eleştirel okuma, akıcı okuma ve okuduğunu anlama becerilerine olumlu etki ettiği, öğrencilerin etkinlikleri eğlenceli, akılda kalıcı olduğu, farklı olduğu ve daha iyi anladıklarını belirttikleri görülmüştür.</p>
<p>T17 Koç, (2021). "İlkokul Öğrencilerinin yaratıcılık öz yeterlik algularına anne-baba ve öğretmen tutumlarının etkisi"</p>	<p>İlkokul öğrencilerinin yaratıcılık öz yeterlik algısını incelemek, buna etki eden faktörler içinde anne-baba-öğretmen tutumlarına ilişkin öğrenci görüşlerini almak.</p>	<p>Karma Yöntem Açıklayıcı Sıralı Desen</p>	<p>İlkokul Öğrencileri Yaratıcılık Öz Yeterlik Algısı Ölçeği, Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu</p>	<p>Öğrencilerin yaratıcılık öz yeterlik algısının yüksek olduğu, kız öğrenciler lehine farklılaştığı, sınıf değişkenine göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin en fazla destek olunan öğretmenler olduğu, olumsuz anne-baba-öğretmen tutumlarının yaratıcılık öz yeterlik algısına olumsuz etki ettiği, anne-baba-öğretmenlerin yaratıcılık öz yeterlik algısına çoğunlukla olumlu yönde destek oldukları belirlenmiştir.</p>
<p>M15 Soydemir Bor ve Alkış Küçükaydın, (2021). "Yapay zekâ temalı sosyobilimsel konu öğretiminin ilkökul öğrencilerinin problem çözme ve yaratıcı yazma becerilerine etkisi"</p>	<p>Yapay zekâ ile ilgili yapılan sosyobilimsel konu öğretiminin problem çözme ve yaratıcı düşünmeye etkisinin belirlenmesi.</p>	<p>Karma Yöntem Yakınsayan Paralel Desen</p>	<p>Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri, Yaratıcı Yazma Ürünlerini Değerlendirme Ölçeği, Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu</p>	<p>Öğrencilerin yaratıcı yazma ve problem çözme becerilerinde ilerleme görülmüş, konu itibarıyla sosyobilimsel konu öğretim etkinliklerinin öğrencilerin ilgisini çekip hoşlarına gittiği belirlenmiştir.</p>
<p>M16 Erol, ve Erol,(2022). "Türkiye’de erken çocuklukta stem eğitimi: Araştırmalarda eğilimler."</p>	<p>2018 ile 2021 arasında Türkiye’de erken çocuklukta STEM eğitimi konusunda yapılan yayınların sistematik bir analizi yapılmıştır.</p>	<p>Türkiye’de erken çocukluk döneminde STEM eğitimi konusunda, uygulamalı olarak yürütülen (deneysel ve yarı deneysel araştırmalar, eylem araştırmaları, tasarım tabanlı araştırmalar, uygulamalı durum araştırmaları gibi) çalışmaların incelendiği sistematik bir alan yazın taramasıdır.</p>	<p>Social Science Citation Index (SSCI), Ulusal Tez Merkezi, Google Akademik, Asos İndeks, Türk Eğitim İndeksi, Education Resources Information Center (ERIC).</p>	<p>Türkiye’de erken çocuklukta STEM eğitimi araştırma eğilimleri açısından en çok incelenen beceriler, bilimsel süreç, problem çözme ve yaratıcılık olarak belirlenmiştir</p>
<p>T18 Çoban,(2022). "Yaratıcı yazmayla ilişkili hazırlanan doktora tezlerinin betimsel içerik analizi"</p>	<p>Yaratıcı yazmayla ilişkili hazırlanmış doktora tezlerinin incelenmesi ve betimsel içerik analizinin yapılması oluşturmaktadır</p>	<p>betimsel içerik analizi</p>	<p>Doküman inceleme yöntemiyle toplanmıştır.</p>	<p>Yaratıcı yazmayla ilişkili yapılmış doktora tezlerinin günümüze yaklaştıkça sıklığı görülmektedir</p>
<p>T19 Sur, (2022). "Yaratıcı Yazma Etkinlikleri Üzerine Yapılmış Çalışmaların İncelenmesi".</p>	<p>Türkçe eğitimi alanında yaratıcı yazmayla ilgili yapılan çalışmaları sistematik derleme yöntemi ile incelemek amaçlanmıştır</p>	<p>Sistematik derleme yöntemiyle; yaratıcı yazma etkinliklerinin yazma başarısına ve yazmanın duyuşsal faktörlerine etkisini meta-analiz yöntemiyle incelenmiştir.</p>	<p>Veri toplama aracı olarak ölçeğin, veri analiz yöntemi olarak t testinin kullanıldığı tespit edilmiştir</p>	<p>13 araştırma ile gerçekleştirilen meta- analiz incelemesinde yaratıcı yazmanın yazma başarısını mükemmel düzeyde, olumlu yönde etkilediği görülmüştür. 11 araştırma ile gerçekleştirilen meta- analiz sonucunda ise yaratıcı yazmanın, yazmanın duyuşsal faktörlerini orta düzeyde olumlu yönde etkilediği görülmüştür.</p>

Tablo:1 Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmalara Yönelik Kaynak Taraması (*Devamı*)

<p>M17 Gümüş, Toptaş, (2022) "Matematik Öğretiminde Yaratıcı Etkinliklerin Öğrenci Başarısına Etkisinin İncelenmesi"</p>	<p>Türkiye’de ilkököl (1-4.sınıf) matematik dersinin öğretiminde yaratıcı etkinliklerin öğrenci başarısına etkisi ile ilgili yapılmış çalışmaları belirli ölçütlere göre incelemek ve alandaki genel eğilimleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.</p>	<p>Desen olarak yazılı doküman analizi kullanılmış olup çalışmalar derinlemesine incelenerek analizi yapılmıştır</p>	<p>Başarı testleri</p>	<p>Yaratıcı Etkinliklerden çok "oyun" türü tercih edilmiştir. İncelenen çalışmaların sadece 1’inde Ulaşılan sonuç değişmezken diğer 29’unda matematik dersinin öğretiminde yaratıcı etkinliklerin öğrenci başarısına olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır</p>
<p>M18 Demirdöğen, Balcı, (2022). 4. Sınıf öğrencilerinin Türkçe sözlük kullanımı ile kelime defteri oluşturmalarının yaratıcı yazma üzerindeki etkisi</p>	<p>İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin, Türkçe sözlük kullanımı ve kelime defteri oluşturmalarının yaratıcı yazmaya etkisini belirlemektedir.</p>	<p>Deneysel desen</p>	<p>Gruplara ön test ve son test uygulanmış olup sonuçlar 'Yaratıcı Yazma için Değerlendirme Ölçütleri Formu' kullanılarak değerlendirilmiştir.</p>	<p>Uygulamalara katılan öğrenciler sürece ilişkin olumlu geri bildirimlerde bulunmuşlar ve yazmaya yönelik bakış açılarının, tutumlarının olumlu yönde değiştiğini belirtmişlerdir.</p>
<p>M19 Çelik, Açar, Tunç ve Candemir, (2022). "Sınıf öğretmenlerinin çocuklarda yaratıcılığa ilişkin görüşleri"</p>	<p>Sınıf öğretmenlerinin çocuklarda yaratıcılığa dair görüşlerinin alınması.</p>	<p>Nitel Araştırma Fenomenolojik Desen</p>	<p>Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu</p>	<p>Sınıf öğretmenlerinin yaratıcılığı beceri ya da ürün olarak gördüğü ve türünde özgünlüğü, beceride hayal gücünü önemsedikleri görülmüştür. Öğrencilerinin yaratıcılığını arttırmak için alternatif öğretim tekniklerini kullandıkları, resim yaptırıp zekâ oyunları oynattıkları belirlenmiştir. Eğitim sisteminin, çocukların kişisel özelliklerinin, öğretmen niteliğinin, okulun fiziki şartlarının, aile ve kültürel değişkenlerin yaratıcılığı etkilediği tespit edilmiştir.</p>
<p>M20 Erdoğan ve Ünlüer (2022). "İlkokul Türkçe kitaplarında yer alan etkinliklerin yaratıcı düşünme becerileri açısından incelenmesi"</p>	<p>Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin yaratıcı düşünme becerileri açısından incelenmesi.</p>	<p>Nitel Araştırma Doküman Analizi</p>	<p>Doküman Analizi</p>	<p>Yaratıcı düşünme becerilerine yönelik etkinliklere 1. Sınıfta en az 3. Sınıfta en çok yer verildiği, 3. Sınıf dışındaki kitaplarda bu etkinliklere çok az yer verildiği, etkinliklerin çoğunlukla detaylandırma ve orijinallik boyutuna yönelik olduğu, esneklik boyutuna yönelik etkinliklere az yer verildiği belirlenmiştir.</p>
<p>M21 Elgün ve, Uysal, (2022). "Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yaşam Becerileri Kapsamında İncelenmesi"</p>	<p>2018 ilkököl hayat bilgisi öğretim programında yer alan birinci, ikinci ve üçüncü sınıf kazanımları Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) yaşam becerileri sınıflamasına göre incelemektir.</p>	<p>Belgesel tarama modelinde desenlenmiştir.</p>	<p>Belgesel tarama modelinin içerik çözümlemesi</p>	<p>Programdaki kazanımlarda en çok karar verme ve problem çözmeye; eleştirel ve yaratıcı düşünme, öz farkındalık ve empati becerilerine yer verildiği görülmüştür.</p>
<p>M22 Garip., Karadaş, Demirtaş, (2022), "Özel yetenekli çocukların ebeveyni olmak ve erken çocuklukta özel yetenekli olmak: ebeveyn görüşleri"</p>	<p>Aile gözlemlerine göre özel yetenekli çocukların erken çocukluk döneminde nasıl bir gelişimsel süreç izlediğini ve bu çocukların ailelerinin erken çocuklukta itibaren nasıl beklentileri ve ihtiyaçları olduğunu belirlemektedir.</p>	<p>Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseninde gerçekleştirilmiştir.</p>	<p>Kolay ulaşılabilirlik örnekleme yöntemi</p>	<p>İlkokul döneminde matematik, yetişkinlik becerileri, sosyal ilişkiler de eklenerek değişiklik gösterdiği sonucuna varılmıştır.</p>

Tablo:1 Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmalara Yönelik Kaynak Taraması (*Devamı*)

T20 <i>Akçay,(2022) "Öğretmen ve ailelerin oyuncuğa ilişkin metaforları ile okul öncesi dönem çocuklarının oyuncak ile ilgili algılarının incelenmesi"</i>	Okul öncesi eğitim alan çocukların, öğretmenlerinin ve ebeveynlerinin oyuncak algısını incelemek amacıyla yapılmıştır.	Nitel araştırma yöntemleri kapsamında betimleyici olgubilim deseni kullanılmıştır.	'Kişisel Bilgi Formu' 'Yarı Yapılandırılmış Metafor Formu' 'Çizim Tekniği'	Öğretmenlerin en çok Dünya, Eğitim ve Eşya; Annelerin en çok Yakınlık, Yaratıcılık ve Eğitim; babaların ise Yakınlık, Yaşam ve Gıda kategorilerinde metaforik algıya sahip oldukları belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin ürettikleri metaforların yaşa, kıdeme, mezun oldukları üniversiteye göre incelenmesi sonucunda yine Dünya, Eğitim ve Eşya kategorilerinde metaforik algıya sahip oldukları belirlenmiştir.
T21 <i>Totcu,(2022). "Ebeveyn-çocuk ilişkilerinde yaratıcılık iklimi ile ebeveynlerin yaratıcılık algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi"</i>	"Ebeveyn Çocuk İlişkilerinde Yaratıcılık İklimi Anketi (Climate for Creativity in Parent-Child Relationship Questionnaire/CCP-CRQ)" ile "Yaratıcı Performans Özellikleri Ölçeğinin (Performing Creative Characteristics Scale/PCCS)" Türkçe uyarlaması (geçerlik-güvenirlik çalışması) gerçekleştirilerek, ebeveyn-çocuk ilişkilerindeki yaratıcılık iklimi ile ebeveynlerin yaratıcılık algıları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.	Nicel araştırma desenleri içerisinde yer alan genel tarama modeli kullanılmıştır. ilişkisel tarama yöntemi	"Kişisel Bilgi Formu", "Ebeveyn Çocuk İlişkilerinde Yaratıcılık İklimi Anketi", "Yaratıcı Performans Özellikleri Ölçeği"	Ebeveyn Çocuk İlişkilerinde Yaratıcılık İklimi Anketi'nde madde faktör yükü yeterli olmadığından Madde4. ve Madde 16. ayırt edicilik gücü yeterli olmadığından Madde2., Madde18., Madde20., Madde22. öleekten çıkarılmıştır.
T22 <i>Çavuşoğlu, (2022) " ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin bilimsel yaratıcılıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Giresun ili örneği)"</i>	İlkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin bilimsel yaratıcılıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.	Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır.	"Bilimsel Yaratıcılık Ölçeği"	Bilimsel yaratıcılık ile cinsiyet değişkeni açısından kız öğrenciler lehine anlamlı sonuç çıkmıştır. Anne eğitim durumu açısından anneleri lisans ve üzeri olan öğrencilerin lehine anlamlı sonuçlar saptanmıştır. Baba eğitim düzeyi açısından babaları lisans ve üzeri eğitim düzeyinde olan öğrencilerin bilimsel yaratıcılığın özgünlük alt boyutu puanlarının yüksek olduğu bulunmuştur.
T23 <i>Aksoy,(2022). " Zihin haritası yönteminin ilkökul 3. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve özetleme becerilerine etkisi"</i>	Okuduğunu anlama yöntemi olarak kullanılan zihin haritası yönteminin ilkökul 3. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve özetleme becerileri üzerindeki etkisini incelemektir.	Nitel ve nicel yaklaşımların birleştirildiği karma yöntem deseni kullanılmıştır. Araştırmanın nicel bölümü tek grup ön test son test yarı deneysel modelde gerçekleştirilmiştir. Nitel bölümünde ise durum çalışması deseni kullanılmıştır.	"Özet Değerlendirme Formu", "Okuduğunu Anlama Testi" ve "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu"	Zihin haritası yönteminin çalışma grubundaki öğrencilerin okuduğunu anlama ve özetleme becerilerini geliştirdiği belirlenmiştir. Uygulama süreci sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin görüşleri incelendiğinde; öğrenciler okudukları metni daha iyi anladıklarını, bir metni özetlemenin artık sıkıcı bir görev olmaktan çıktığını söylemektedirler.
T24 <i>Altuntaş,(2022) " bir sınıf geliştirme modeli olarak mindup öğretimi Programı: durum çalışması"</i>	MindUP öğretim programının ilkökul 3. sınıf öğrencilerinin zihinsel zindeliği geliştirmelerine yardımcı olabileceği düşünülen davranışları üzerinde oluşturduğu değişikliklerin öğretmen ve araştırmacı gözünden incelenmesi amaçlanmıştır.	nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması modelinde desenlenmesi kullanılmıştır.	Yarı yapılandırılmış Görüşme formu ve araştırmacı (gözlemci) notlarından oluşan yapılandırılmamış Gözlem yoluyla elde edilmiştir.	Araştırma sonucunda uygulanan MindUP öğretim programının çocukların dikkat, odaklanma, başka bireylerle olan iletişim, yardımseverlik, öz düzenleme davranışları üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmüştür. Ayrıca yaratıcılık, keşif yapma (merak), iş birliği, empati ve sosyalleşme gibi çocukların çok yönlü farkındalıklarına da katkı sağladığı araştırmanın sonuçları arasındadır.

3. BULGULAR

Çalışmanın bulguları, araştırma problemine yönelik olarak dört başlık halinde sunulmuştur. Bu bölümde araştırma çalışmalarına yönelik araştırmanın türü, yayım yılı, yöntemi ve veri toplama araçlarına ait sonuçlar verilmiştir.

3.1. İncelenen Çalışmaların Türüne Ait Bulgular

Çalışmaların türüne ait istatistik verileri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Yaratıcılık ve Eğitimle İlgili İlkokul Öğrencileriyle Yapılmış Çalışmaların Türüne Göre Dağılımı

Tür	Çalışmalar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Araştırma Makalesi	M1,M2,M3,M4,M5,M6,M7,M8,M9,M10,M11,M12,M13,M14,M15,M16,M17,M18,M19,M20,M21,M22	22	48%
Tez	T1,T2,T3,T4,T5,T6,T7,T8,T9,T10,T11,T12,T13,T14,T15,T16,T17,T18,T19,T20,T21,T22,T23,T24	24	52%
TOPLAM		46	100%

Yaratıcılık ve eğitimle ilgili ilkökul öğrencileriyle yapılmış çalışmalar incelendiğinde bu çalışmalardan 22 tanesinin araştırma makalesi (Uçar ve Dağlı,2017; Erdoğan ve Şirin, 2018; Erdoğan, Erdoğan ve Uzuner, 2018; Erdoğan ve Erben, 2018; Arkan Sezgin ve Baysal, 2019; Baltacı ve Eker,2019; Dolapçioğlu, Gürkan ve Karakuş, 2019; Sulak ve Erdoğan, 2019; Yurdakal ve Susar Kırmızı, 2020; Erdoğan ve Ekinci Çelikpazu,2020; Haymana ve Özalp,2020; Karakuş ve Özbilgin,2020; Özkale, Kılıç ve Yanpar Yelken,2020; Gürbüz ve Toptaş, 2020; Soydemir Bor ve Alkış Küçükaydın, 2021; Erol ve Erol, 2022; Gümüş ve Toptaş,2022; Demirdöğen ve Balcı., 2022; Çelik, Açar, Tunç ve Candemir, 2022; Erdoğan ve Ünlüer, 2022; Elgün ve Uysal, 2022; Garip, Karadağ ve Demirtaş,2022); 24 tanesinin (Bozavlı 2017; Genç, 2017; Aşılıoğlu, 2018; Erdoğan, 2018; Genek, 2018; Deringöl, 2019; Baz, 2019; Kasap, 2019; Kocabey 2019; Özbilgin, 2019; Telligöz, 2019; Yetgin, 2020; Özçınar, 2020; Yeşilbağ, 2020; Şahin., 2021; Gürer, 2021; Koç, 2021; Çoban, 2022; Sur, 2022; Akçay, 2022; Totçu, 2022; Çavuşoğlu, 2022; Aksoy, 2022; Altuntaş, 2022) tez olduğu görülmektedir.

3.2. İncelenen Çalışmaların Yılına Ait Bulgular

Çalışmaların yıllarına ait istatistik verileri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Yaratıcılık ve Eğitimle İlgili İlkokul Öğrencileriyle Yapılmış Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Çalışmalar	Frekans (f)	Yüzde (%)
2017	M1,T1,T2	3	6,52%
2018	M2,M3,M4,T3,T4,T5	6	13,04%
2019	M5,M6,M7,M8,T6,T7,T8,T9,T10,T11	10	21,7%
2020	M9,M10,M11,M12,M13,M14,T12,T13,T14	9	19,5%
2021	M15,T15,T16,T17	4	8,6%
2022	M16,M17,M18,M19,M20,M21,M22,T18,T19,T20,T21,T22,T23,T24	14	30,43%
TOPLAM		46	100%

Yaratıcılık ve eğitimle ilgili ilkökul öğrencileriyle yapılmış çalışmalar incelendiğinde bu çalışmalardan 3 tanesinin (Erdoğan ve Şirin, 2018; Erdoğan vd., 2018; Genek, 2018) 2018 yılında, 8 tanesi (Arkan Sezgin ve Baysal, 2019; Baltacı ve Eker, 2019; Sulak ve Erdoğan, 2019; Baz, 2019; Kasap, 2019; Kocabey, 2019; Özbilgin, 2019; Telligöz, 2019) 2019 yılında, 6 tanesi (Yurdakal ve Susar Kırmızı, 2020; Erdoğan ve Ekinci Çelikpazu, 2020; Haymana ve Özalp, 2020; Karakuş ve Özbilgin, 2020; Özkale, vd., 2020; Yetgin, 2020) 2020 yılında, 3 tanesi (Soydemir Bor ve Alkış Küçükaydın, 2021; Gürer, 2021; Koç, 2021) 2021 yılında, 3 tanesi (Çelik vd., 2022; Erdoğan, 2022 ve Ünlüer, 2022) 2022 yılında yazılmıştır.

3.3. İncelenen Çalışmaların Araştırma Yöntemine Ait Bulgular

Çalışmaların araştırma yöntemine ait istatistik verileri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Yaratıcılık ve eğitimle ilgili ilkökul öğrencileriyle yapılmış çalışmaların yöntemine göre dağılımı

Yöntem	Çalışmalar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Nitel araştırma	M1,M5,M6,M7,M13,M14,M16,M17,M19,M20,M21,M22,T1,T2,T3,T6,T12,T13,T14,T15,T18,T19,T20,T24	24	52,17%
Nicel araştırma	M2,T4,T5,M3,M4,T9,T10,M8,T11,M9,M10,M11,M12,M18,T21,T22	16	34,78%
Karma araştırma	T7,T8,T16,T17,M15,T23	6	13,04%
TOPLAM		46	100%

Yaratıcılık ve eğitimle ilgili ilkökul öğrencileriyle yapılmış çalışmalar incelendiğinde bu çalışmalardan 24 tanesi nitel araştırma yöntemiyle, 16 tanesi nicel araştırma yöntemiyle ve 6 tanesi karma araştırma yöntemiyle hazırlanmıştır.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

İncelenen araştırma çalışmalarının sonuçlarına bakıldığında Uçar ve Dağlı (2017), ilkökul müdürlerinin dağıtımcı liderlik davranışları ile öğretmenlerin motivasyon ve yaratıcılık düzeyleri arasında pozitif yönde ve "orta düzeyde" anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ebubekir Bozavlı (2017), dört sapa alanında kız ve erkeklerin farklı düzeylerde dilsel sapsmalar yaptıkları, sapsmalarda cinsiyetin ayırt edici bir etken olmadığı ve dilin; sosyal, etkileşimsel, mekanik, yaratıcılık, kuralcı ve diyalektik yönünün ön plana çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Mehmet Ali Genç (2017), Görsel sanat alanı öğrencilerinin gerçekçi ve somut resimlerde daha iyi oldukları; hayal ve soyut düşünmeye dayalı imgesel resimlerde ise zihinsel yetenek öğrencilerinin iyi oldukları görülmüştür. Emre Aşılıoğlu (2018), canlandırma film yayıncılarına, tasarımcılara, okul öncesi öğretmenlere, öğretim programlarının geliştirilmesi sonucuna varılmıştır. Erdoğan ve Şirin (2018), okullarda sosyal ve kültürel faaliyetlere katılanların yaratıcılığının daha yüksek olduğu, derslerde farklı etkinlikler kullanılmasının yaratıcılığı, ilgiyi, merakı ve hayal gücünü olumlu etkilediği, ahlaki olgunluk ve empati becerilerini arttırdığı belirlenmiştir. Mehtap Erdoğan (2018), yaratıcı drama yönteminin yaratıcı yazma becerisi üzerinde olumlu yönde bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Genek (2018), İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin bilimsel yaratıcılıklarının 2.ve 3. Sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu, cinsiyetler arasında yaratıcılık bakımından anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Erdoğan, Erdoğan ve Uzuner (2018), yaratıcı dramının okuma motivasyonunu olumlu etkilediği, okumaya yönelik tutuma etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Erdoğan ve Erben (2018), özel yetenekli öğrencilerin kurdukları problemlerde, toplamanın birleştirme, çıkarmanın ayırma, çarpmanın tekrarlı toplama, bölmenin ise paylaşma anlamının en sık kullanılan anlamsal yapılar olduğu saptanmıştır. Bazı öğrencilerin problem kurma durumlarında istenilen dört işlemin dışında diğer işlemlere yönelik problem kurma, alıştıırma yazma, yanıt verememe, mantık hataları yapma gibi sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir. Arkan Sezgin ve Baysal (2019), araştırma sonucunda 'Düşünme becerileri Programı'nın yaratıcı düşünme becerisini attırdığı, akıcılık ve esnekliğin orijinallikten daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Baltacı ve Eker (2019), Görsel sanatlar eğitiminin öğrencilerin yaratıcılıklarına olumlu etki ettiği, görsel sanatlar eğitiminin çocuğu daha iyi tanıyıp anlamaya, yeteneklerini ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarmaya katkı sağlayacağı belirlenmiştir. Dolapçioğlu, Gürkan ve Karakuş (2019), öğretmenlerin estetik kavramını farklı şekillerde kavramsallaştırdıklarını, bilimsel yaratıcılık kadar estetik yaratıcılığı da önemli gördüklerini, estetik eğitiminin öğrencilerin zihinsel ve duyuşsal gelişimlerine katkı getirdiğine inandıklarını, Sosyal Bilgiler dersinin estetik yaratıcılık kazandırmada etkili olduğu görüşünde olduklarını ve bu bağlamda derslerinde çeşitli yollarla estetik eğitime yer verdiklerini göstermiştir. Deringöl (2019), ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin akademik benlik durumları yüksek; 'Yeniden Problem Kurmada' orta düzeyde, 'Matematik Dilini Kullanma', 'Dilbilgisi Kurallarına Uyuma' ve 'Yaratıcılık 'ta yüksek düzeyde, 'Problemi Anlama', 'Plan Yapma', 'Sonuca Ulaşma' ve 'Yeniden Problem Kurmada' orta düzeyde puanlar aldıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin matematik dersi notları ile akademik benlik kavramları, problem kurma ve problem çözmeleri arasında ise pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu da araştırma sonuçları arasında yer almaktadır. Baz (2019), hazırlanan programın sözel ve şekilsel yaratıcılık üzerinde etkili olduğu, şiir metinlerine dayalı programın sözel yaratıcılık becerileri üzerinde etkili olduğu, fakat şekilsel yaratıcılığa etkisi olmadığı, resimlerden yola çıkılarak şiir yazılması etkinliğine bakıldığında şiirlerde hikâye dilinin hâkim olduğu, kafiyeye yeterince yer verilmediği, şiirlerin resimlere bağlı kalıp ötesine geçemediği görüşmüştür. Bunların sebebi olarak, çocuğun çevresindeki kişilerin akademik başarıya odaklanıp sorgulamaya, hayal gücüne ve yaratıcılığını kullanmaya fırsat verilmemesi düşünülebilir. Kasap (2019), yaratıcı yazma ve okuma uygulamalarının öğrencilerin yaratıcı okuma, yazma ve okuduğunu anlama becerilerine olumlu etki ettiği, öğrencilerin süreç hakkında olumlu görüş bildirdiği, uygulamaların Türkçe dersi başarısına olumlu yansıdığı belirlenmiştir. Kocabey (2019), öğrencilerin akıcılık puanlarının yüksek, özgünlük puanlarının düşük olduğu, başarı puanlarına bakıldığında Matematik puanlarının yüksek fen bilgisi puanlarının düşük olduğu belirlenmiştir. Yaratıcılığın boyutlarında cinsiyetle anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ayrıca akademik başarı ile cinsiyet arasında da ilişki bulunamamıştır. Sosyoekonomik düzey açısından alt düzeydekilerin üst düzeydekilere göre yaratıcılığının düşük olduğu belirlenmiştir. Özbilgin (2019), öğrencilerin sözel yaratıcılık açısından akıcılıktan en yüksek özgünlükten en düşük puanı aldıkları, cinsiyete göre puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı, şekilsel yaratıcılıkta kızlar lehine fark olduğu belirlenmiştir. Şekilsel ve sözel yaratıcılık puanlarının birbiri ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin en başarılı olduğu dersin Türkçe, en başarısız olduğu dersin matematik olduğu, cinsiyetle başarı arasında ilişki olmadığı, yaratıcılıkla başarı arasında pozitif ilişki olduğu belirlenmiştir. Sulak

ve Erdoğan (2019), yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirdiği, öğrencilerin yaratıcı yazmaya yönelik olumlu tutum geliştirdikleri belirlenmiştir. Telligöz (2019), yaratıcılıkla atılganlık arasında pozitif ilişki olduğu, yaşın, cinsiyetin, kardeş sayısının, anne ve babanın eğitim düzeyi, anne ve babanın evliliğinin devam etme durumunun yaratıcılığa etkisi olduğu, cinsiyetin, anne babanın hayatta olmasının, anne babanın evliliğinin devam etme durumunun ve kardeş sayısının atılganlığa etkisi olduğu belirlenmiştir. Yurdakal ve Susar Kırmızı (2020), yaratıcı okuma etkinlikleriyle yapılan Türkçe derslerinde okumaya yönelik tutum ve başarının arttığı, etkinlik yapılmayan grupta ise okuma tutumlarının düştüğü belirlenmiştir. Bu uygulamaların başarı ve tutumu olumlu etkilediği belirlenmiştir. Erdoğan ve Ekinci Çelikpazu (2020), yaratıcı düşünme destekli çalışmaların yaratıcı yazma becerileri üzerinde etkili olduğu, öğrencilerin yeni cümle ve kelime oluşturmaya istekli oldukları, hayallerini yazmayı eğlenceli buldukları, yaratıcı düşünme destekli etkinlikleri eğlenceli buldukları ve bu etkinliklerin sınıf ortamına olumlu etki ettiği belirlenmiştir. Haymana ve Özalp (2020), robotik ve kodlama etkinliklerinin şekilsel yaratıcı düşünme becerilerini arttırdığı, deney grubunda şekilsel yaratıcılığın kontrol grubuna göre daha ileri düzeyde olduğu, ders müfredatında “kodu game lab.” adlı oyunun öğrencilere öğretilmesinin yaratıcılığı arttırdığı belirlenmiştir. Karakuş ve Özbilgin (2020), öğrencilerin sözel akıcılık puanlarının en yüksek, sözel orijinallik puanlarının en düşük olduğu, öğretim sisteminin başarıyı sadece test teknikleriyle ölçüp orijinal projelere gereken önem verilmediği için yaratıcılık puanlarının düşük olduğu değerlendirilmektedir. Özkale, Kılıç ve Yanpar Yelken (2020), öğrencilerin akıcılık ve esneklik boyutunda daha nitelikli yanıtlar verdikleri, öğrenilenleri günlük hayata transfer etme konusunda eksik kaldıkları, öğrencilerin etkinliklerle ilgili olumlu duygu ve düşüncelere sahip oldukları, etkinliklerin yaratıcılıklarını geliştirdiğini düşündükleri belirlenmiştir. Yaratıcılığın geliştirilmesinde öğretmen niteliğinin önemli olduğu, bunun için hizmet içi eğitimlere ağırlık verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Yetgin (2020), öğrencilerin öyküleyici ve bilgilendirici metinleri anlama, yaratıcı okuma ve sorgulama becerilerinin orta, üstbilişsel farkındalıklarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Okuduğunu anlama ve sorgulama becerilerinin cinsiyet ve bir ayda okunan kitap sayısı ile ilişkili olduğu, yaratıcı düşünme becerisinin ise bir ayda okunan kitap sayısı ile ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Özçınar (2020), öğrencilerin okul dışı öğrenme ortamında programdaki konuyu daha iyi kavradığı, öğrenirken daha mutlu olduğu, milli eğitimin programında kazanımın kazandırılması için belirlenen saatten daha az sürede kent müzesinde işlenebileceği görülmüştür. Gürbüz ve Toptaş (2020), çalışmaların hepsinde yaratıcı drama yöntemiyle yapılan ilkökul matematik derslerinin incelenen değişkenler üzerinde olumlu etkiler gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yeşilbağ (2020), öğretmenlerin Yaratıcı kişilikleri ile mesleki kişilik tipleri arasında ilişki olduğunu, mesleki kişilik tiplerine göre yaratıcılık düzeylerinin yönetilebileceğini göstermektedir. Şahin (2021), deneyimlere açıklık kişilik özelliğini yüksek düzeyde sergileyen öğretmenin söz konusu özelliği daha düşük düzeydeki meslektaşından sınıf içi yaratıcılığı destekleyici davranışları anlamlı olarak yüksek düzeyde sergilediği saptanmıştır. Güner (2021), Etkinliklerin öğrencilerin yaratıcı okuma, eleştirel okuma, akıcı okuma ve okuduğunu anlama becerilerine olumlu etki ettiği, öğrencilerin etkinlikleri eğlenceli, akılda kalıcı olduğu, farklı olduğu ve daha iyi anladıklarını belirttikleri görülmüştür. Koç (2021), Öğrencilerin yaratıcılık öz yeterlik algısının yüksek olduğu, kız öğrenciler lehine farklılaştığı, sınıf değişkenine göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerine en fazla destek olanın öğretmenler olduğu, olumsuz anne-baba-öğretmen tutumlarının yaratıcılık öz yeterlik algısına olumsuz etki ettiği, anne-baba-öğretmenlerin yaratıcılık öz yeterlik algısına çoğunlukla olumlu yönde destek oldukları belirlenmiştir. Soydemir Bor ve Alkış Küçükaydın (2021), Öğrencilerin yaratıcı yazma ve problem çözme becerilerinde ilerleme görülmüş, konu itibarıyla sosyobilimsel konu öğretim etkinliklerinin öğrencilerin ilgisini çekip hoşlarına gittiği belirlenmiştir. Erol ve Erol (2022), Türkiye’de erken çocuklukta STEM eğitimi araştırma eğilimleri açısından en çok incelenen beceriler, bilimsel süreç, problem çözme ve yaratıcılık olarak belirlenmiştir. Çoban (2022), yaratıcı yazmayla ilişkili yapılmış doktora tezlerinin günümüze yaklaştıkça sıklaştığı görülmektedir. Sur (2022), 13 araştırma ile gerçekleştirilen meta- analiz incelemesinde yaratıcı yazmanın yazma başarısını mükemmel düzeyde, olumlu yönde etkilediği görülmüştür. 11 araştırma ile gerçekleştirilen meta-analiz sonucunda ise yaratıcı yazmanın, yazmanın duyuşsal faktörlerini orta düzeyde olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Gümüş ve Toptaş.(2022), yaratıcı Etkinliklerden en çok “oyun” türü tercih edilmiştir. İncelenen çalışmaların sadece 1’inde Ulaşılan sonuç değişmezken diğer 29’unda matematik dersinin öğretiminde yaratıcı etkinliklerin öğrenci başarısına olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Demirdöğen ve Balcı (2022), uygulamalara katılan öğrenciler sürece ilişkin olumlu geri bildirimlerde bulunmuşlar ve yazmaya yönelik bakış açılarının, tutumlarının olumlu yönde değiştiğini

belirtmişlerdir. Çelik, Açar, Tunç ve Candemir (2022), sınıf öğretmenlerinin yaratıcılığı beceri ya da ürün olarak gördüğü ve üründe özgünlüğü, beceride hayal gücünü önemsedikleri görülmüştür. Öğrencilerinin yaratıcılığını arttırmak için alternatif öğretim tekniklerini kullandıkları, resim yaptırıp zekâ oyunları oynattıkları belirlenmiştir. Eğitim sisteminin, çocukların kişisel özelliklerinin, öğretmen niteliğinin, okulun fiziki şartlarının, aile ve kültürel değişkenlerin yaratıcılığı etkilediği tespit edilmiştir. Erdoğan ve Ünlüer (2022), yaratıcı düşünme becerilerine yönelik etkinliklere 1. Sınıfta en az 3. Sınıfta en çok yer verildiği, 3. Sınıf dışındaki kitaplarda bu etkinliklere çok az yer verildiği, etkinliklerin çoğunlukla detaylandırma ve orijinallik boyutuna yönelik olduğu, esneklik boyutuna yönelik etkinliklere az yer verildiği belirlenmiştir. Elgün ve Uysal (2022), programdaki kazanımlarda en çok karar verme ve problem çözme; eleştirel ve yaratıcı düşünme, öz farkındalık ve empati becerilerine yer verildiği görülmüştür. Garip, Karadağ ve Demirtaş (2022), ilkökul döneminde matematik, yetişkinlik becerileri, sosyal ilişkiler de eklenerek değişiklik gösterdiği sonucuna varılmıştır. Akçay (2022), öğretmenlerin en çok Dünya, Eğitim ve Eşya; Annelerin en çok Yakınlık, Yaratıcılık ve Eğitim; babaların ise Yakınlık, Yaşam ve Gıda kategorilerinde metaforik algıya sahip oldukları belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin ürettikleri metaforların yaşa, kıdeme, mezun oldukları üniversiteye göre incelenmesi sonucunda yine Dünya, Eğitim ve Eşya kategorilerinde metaforik algıya sahip oldukları belirlenmiştir. Totçu (2022), Ebeveyn Çocuk İlişkilerinde Yaratıcılık İklimi Anketi'nde madde faktör yükü yeterli olmadığından Madde4. ve Madde 16., ayırt edicilik gücü yeterli olmadığından Madde2., Madde18., Madde20., Madde22. ölçekten çıkarılmıştır. Çavuşoğlu (2022), bilimsel yaratıcılık ile cinsiyet değişkeni açısından kız öğrenciler lehine anlamlı sonuç çıkmıştır. Anne eğitim durumu açısından anneleri lisans ve üzeri olan öğrencilerin lehine anlamlı sonuçlar saptanmıştır. Baba eğitim düzeyi açısından babaları lisans ve üzeri eğitim düzeyinde olan öğrencilerin bilimsel yaratıcılığın özgünlük alt boyutu puanlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Aksoy,(2022), zihin haritası yönteminin çalışma grubundaki öğrencilerin okuduğunu anlama ve özetleme becerilerini geliştirdiği belirlenmiştir. Uygulama süreci sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin görüşleri incelendiğinde; öğrenciler okudukları metni daha iyi anladıklarını, bir metni özetlemenin artık sıkıcı bir görev olmaktan çıktığını söylemektedirler. Altuntaş (2022), araştırma sonucunda uygulanan MindUP öğretim programının çocukların dikkat, odaklanma, başka bireylerle olan iletişim, yardımseverlik, öz düzenleme davranışları üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmüştür. Ayrıca yaratıcılık, keşif yapma (merak), iş birliği, empati ve sosyalleşme gibi çocukların çok yönlü farkındalıklarına da katkı sağladığı araştırmanın sonuçları arasındadır.

Bu çalışmanın sonucunda yaratıcılığın geniş bir çalışma alanı sunduğu görülmüştür. Çalışmalar arasında en fazla 4. Sınıf öğrencilere yönelik çalışmaların oldukça geniş yer bulduğu, alt sınıflarla yapılan çalışmaların az olduğu gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda sonraki araştırmalarda alt sınıflarda yaratıcılığı geliştirmeye yönelik etkinlik temelli çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Altuntaş,Z.(2022). *Bir sınıf geliştirme modeli olarak mindup öğretim Programı: durum çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.
- Akçay, F.Z.(2022). *Öğretmen ve ailelerin oyuncuğa ilişkin metaforları ile okul öncesi dönem çocuklarının oyuncak ile ilgili algılarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aksoy,S.(2022). *Zihin haritası yönteminin ilkökul 3. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve özetleme becerilerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.
- Arkan Sezgin, K. ve Baysal, Z. N. (2019). İlkokul 3. sınıf öğrencileri için geliştirilen düşünme becerileri programının öğrencilerin yaratıcılıklarına etkisinin incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 19-47.
- Aşlıoğlu,E.(2018). *Canlandırma sinemasının okulöncesi çocuğun yaratıcılığı açısından değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baltacı, H. ve Eker, M. (2019). Türkiye’de ilk ve ortaokul öğrencilerinin yaratıcılıklarının geliştirilmesinde görsel sanatlar eğitiminin önemi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 1089-1102.

- Baz, B. (2019). *Çocuk edebiyatı metinlerine dayalı programın ilkokul öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerileri üzerindeki etkisi*. Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bozavlı ,E.(2017). İlkokul çağındaki çocuklarda kavram edinimi ve söylemsel sapmalar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(61),509-518.
- Çavuşoğlu,S.(2022). *İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Bilimsel Yaratıcılıklarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Giresun İli Örneği)*.Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.
- Çelik, O.T., Açar, D., Tunç, Y. ve Candemir, B. (2022). Sınıf öğretmenlerinin çocuklarda yaratıcılığa ilişkin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 1182-1203.
- Çoban, A. (2022). Yaratıcı yazmayla ilişkili hazırlanan doktora tezlerinin betimsel içerik analizi *JRES*, 9(1), 142-153.
- Deringöl, Y. (2019). İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Problem Kurma ve Çözme Becerileri ile Akademik Benlik Durumları. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(29), 172-187.
- Demirdöğen, E. & Balcı,E. (2022). 4. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Sözlük Kullanımı ile Kelime Defteri Oluşturmasının Yaratıcı Yazma Üzerindeki Etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 131, 283-298
- Dolapçioğlu, S., Gürkan, B. & Karakuş,M. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde estetik ve estetik yaratıcılık*. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 9(3), 913-944.
- Elgün, İ. Ö. ve Uysal, F. (2022). Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yaşam Becerileri Kapsamında İncelenmesi. *Başkent University Press, Başkent University Journal of Education*, 9(2), 122-135.
- Ekinci Çelikipazu, E. ve Erdoğan, R. (2020). İlkokul 4. sınıf Türkçe dersinde yansıtıcı düşünme destekli yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine etkisinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(4), 1436-1467.
- Erdoğan, F. & Erben, T. (2018). Özel yetenekli öğrencilerin doğal sayılarla dört işlem gerektiren problem kurma becerilerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 534-546.
- Erdoğan, M.(2018). *Yaratıcı Drama Yönteminin İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerilerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Erdoğan, N.G. ve Ünlüer, E. (2022). İlkokul Türkçe çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerin yaratıcı düşünme becerileri açısından incelenmesi. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2),110-132.
- Erdoğan, T., Erdoğan Ö. ve Uzuner, F. G. (2018). Yaratıcı drama yönteminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma motivasyonu ve tutumlarına etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 297-313.
- Erdoğdu, M. Y, ve Şirin, T. (2018). İlkokul öğrencilerinin yaratıcılıkları ile ahlaki olgunluk ve akademik başarı ilişkisi. *Electronic Turkish Studies*, 13(19), 681-696.
- Erol, A. ve Erol, M. (2022). Türkiye’de erken çocuklukta stem eğitimi: Araştırmalarda eğilimler. *Yaşadıkça Eğitim*, 36(3), 590-609.
- Garip, S.E. ve Karadağ, F. ve Demirtaş, V.Y. (2022). Özel yetenekli çocukların ebeveyni olmak ve erken çocuklukta özel yetenekli olmak: ebeveyn görüşleri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1),197-226.
- Genek, S. E. (2018). *Stem programı uygulanan ilkokul öğrencilerinin bilimsel yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Genç, M. A. (2017). Görsel Sanatlarda Yetenekli Öğrenciler ile Zihinsel Yetenekli Öğrencilerin Resim Becerilerinin Karşılaştırmalı Analizi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 679-692.

- Gümüş, F. ve Toptaş, V. (2022). Matematik Öğretiminde Yaratıcı Etkinliklerin Öğrenci Başarısına Etkisinin İncelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi (UGEAD)*, Haziran, 8(1),140-163.
- Gürbüz, T. ve Toptaş, V. (2020). İlkokul düzeyinde yapılan yaratıcı drama temelli çalışmaların incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,6(3), 879-891.
- Gürer, N. (2021). *Yaratıcı okuma etkinliklerinin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, yaratıcı okuma, akıcı okuma ve eleştirel okuma becerilerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Haymana, İ. ve Özalp, D. (2020). Robotik ve kodlama eğitiminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerine etkisi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (2), 247-274.
- Karakuş, M. ve Özbilgin, M. (2020). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sözel ve şekilsel yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(4), 171-183.
- Kasap, D. (2019). *Yaratıcı okuma-yaratıcı yazma çalışmalarının yaratıcı okuma, okuduğunu anlama, yazma ve yaratıcı yazma erişişine etkisi*. Doktora Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Kocabey, İ. (2019). *İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin yaratıcılık ve akademik başarı düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Koç, H. (2021). *İlkokul Öğrencilerinin yaratıcılık öz yeterlik algılarına anne-baba ve öğretmen tutumlarının etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Mayer, R. E. (1999). *Fifty years of creativityresearch*. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of creativity* (pp. 449-460). New York:Cambridge UniversityPress.
- Özbilgin, M. (2019). *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sözel ve şekilsel yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Özçınar,A.(2020). Milli kültür konumuzun ilkokul 4. Sınıf programında müze Ortamında yansımaları. *Dijital Comunication Journal International*, 3(3), 14-33.
- Özdemir, N. N. (2013). *Üyep'e başvuran öğrencilerin bilimsel yaratıcılık bileşenlerindeki cinsiyet farklılıklarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Özkale, U., Kılıç, F. ve Yanpar Yelken, T. (2020). İlkokul öğrencilerinin görüşlerine göre fen bilimleri dersinde yapılan etkinliklerin yaratıcı düşünme becerileri açısından incelenmesi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 7(3), 139-168.
- Soydemir Bor, S. ve Alkış Küçükaydın, M. (2021). Yapay zekâ temalı sosyobilimsel konu öğretiminin ilkokul öğrencilerinin problem çözme ve yaratıcı yazma becerilerine etkisi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(2), 432-446.
- Sulak, S. E. ve Erdoğan, M. (2019). Yaratıcı drama yönteminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(16), 1118-1139.
- Sungur, N. (1997). *Yaratıcı düşünce*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Sur, E. (2022). Yaratıcı Yazma Etkinlikleri Üzerine Yapılmış Çalışmaların İncelenmesi, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(5), 204-220.
- Sternberg, R. J., Kaufman, J. C. & Pretz, J. E. (2002). *The creativity conundrum*. New York: Psychology Press.
- Şahin, F.(2021). Öğretmen Kişilik Özelliklerinin Öğrenci Yaratıcılığı Gelişimine Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 46(205),191-205.

- Plucker, J. A., Beghetto, R. A. & Dow, G. T. (2004). Why isn't creativity more important to educational psychologists? Potentials, pitfalls, and future directions in creativity research. *Educational psychologist*, 39(2), 83-96.
- Telligöz, Z. (2019). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Totcu,S.N. (2022). *Ebeveyn-çocuk ilişkilerinde yaratıcılık iklimi ile ebeveynlerin yaratıcılık algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Uçar, R. ve Dağlı, A. (2017). İlkokul Müdürlerinin Dağıtımçı Liderlik Davranışları ile Öğretmenlerin Motivasyon ve Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki ilişki. *Electronic Journal of Social Sciences*, 16 (60),198-216.
- Yeşilbağ, Y. (2020). Öğretmenlerin mesleki kişilik tipleriyle yaratıcı kişilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies - Education*, 15(5), 3871-3884.
- Yetgin, A. (2020). *İlkokulda okuduğunu anlama yaratıcı okuma eleştirel düşünme ve üstbilişsel farkındalık: ilişkisel tarama modelinde bir araştırma*. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yurdakal H.İ. ve Susar Kırmızı, F. (2020). Yaratıcı Okuma Çalışmalarının İlkokul 4. Sınıflarda Okuma Tutumuna ve Okuma Başarısına Etkisi, *International Journal of Field Education*, 6(1), 1-23.